

Slægten Rolsted

Vi vender nu tilbage til min tip - oldefar, Eggert Rolsteds, slægt.

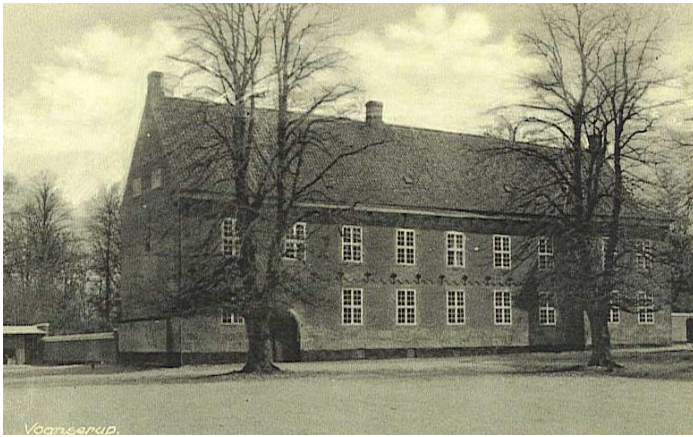

Udgangspunktet er den fynske landsby Rolsted mellem Nyborg og Odense. I en erindringsbog har Eggerts far, Niels Rasmussen, i sit 82. år berettet om slægten. Han gør det i taknemmelighed mod den slægt, i hvis tjeneste han stod i næsten hele sit lange liv, nemlig slægten Løvenskiold.

Niels Rasmussen, der antog navnet Rolsted efter sin fødeby, beretter, at han er født i året 1760. Dette bekræftes af kirkebogen for Rolsted sogn: 1760 d. 13. april døbt Rasmus Nielsens søn, af Rolsted, kaldet Niels".

Faderen, altså min 3x-tipoldefar til mig, havde i 1749 fæstet sin svigerfars gård under Hellerup Gods. Hans mor Karen Thygesdatter. Den. 27. sept. 1745 havde de indgået ægteskab. Gennem oplysninger i kirkebogen kan vi gå endnu længere tilbage. Rasmus Nielsen var fra nabobyen Rønninge og søn af gårdfæste Niels Nielsen og Karen Christensensdatter. Niels Rasmussens mor, min 3xtipoldemor, var datter af gårdfæste Thyge Andersen og Kirsten Hansdatter. Thyge stammede fra Røgerup i Rønninge sogn, hvor hans far, Anders Rasmussen, var gårdfæster. Hans mor var fra Rolsted sogn, nærmere bestemt fra en lille by, Kappendrup, tæt på Rolsted. Hendes forældre, Thyge Sørensen og Karen Nielsdatter havde ryttergods i fæste under kronen. De var fødte i årene henholdsvis 1637 og 1647. "Jeg var den 6. i rækken", skriver Niels Rasmussen. Dette er næsten rigtigt. Måske har han ikke vidst noget om den førstefødte, der døde som spæd. Han fik et sørgeligt endeligt, idet han 20 uger gammel blev ligget ihjel om natten af forældrene, for hvilket de dog modtog kirkens absolution. Den rigtig rækkefølge er: Anders f. 1745, Anders født 1747, Hans født 1749, Leene f. 1752, Kirsten f. 1754, Thyge f. 1757, Niels f. 1760, Karen f. 1762, Maren f. 1771.

En anden tragisk hændelse indtræffer i 1772, da N.R. i løbet af nogle få måneder mister begge sine forældre, storebroderen Hans og den yngste søster Maren, vistnok af galoperende tuberkulose. Allerede 5 år forinden var forældrene flyttet fra gården til et fæstehus i byen. Årsagen kendes ikke. Når N.R. i slægtsbogen nævner, at der nu kun var mig og min søster tilbage, skal det sikkert forstås som hjemmeværende, idet de ældre sikkert var kommet ud at tjene. Deres skæbne er i øvrigt ikke efterforsket. Søsteren kommer ligesom N.R. til Sjælland og nævnes som jomfru Karen Rolsted i forbindelse med brodersønnen Henrik Vilhelms døb i 1802. Hun blev d. 8. august viet i Kundby kirke med Henrik Aleksander Fischer, der levede som snedker i denne by.

Vognserup

Hvad der i øvrigt skete i N.R. barndom og ungdom kan læses i slægtsbogen, og først da N.R. kommer til Vognserup i 1782 kan bogen suppleres med senere undersøgelser. Disse år som tjener betegner N.R. som "de lykkeligste i mit liv".

Fra baron Løvenskiolds dagsjournal ved vi, at han jævnligt var i København med herskabet, vel navnlig i vintertiden, hvor herskabet i nogle år tilbragte tiden.... Nu og da står der:

Betalt Niels Tjener for udlæg til drikkepenge, bompunge, teaterbilletter etc. Lønningen var 15 rigsdaler pr. halvår samt kost og logi. Det er derfor forståeligt, at baronen "har forstrakt Niels Tjener med 10 rigsdaler", der blev trukket fra næste lønningsdag. Der vankede dog også ekstra løn: "Givet Niels Tjener 10 rgd. for at lære børnene at snitte". Børnene er sønnen Carl og fætter Herman, der i øvrigt havde flere informatorer til støtte i deres opdragelse. Her på Vognserup træffer han sin tilkomne ægteviv, Mette Sophie Grønbech, hvor hun er ansat som stuepige.

Niels Rolsted på Ny Sonnerup

Vimpel på Ny Sonnerup gård

I Roldsteds slægtsbog nævnes det, at der i sommeren 1794 bygges en ny gård på Tuse mark, kadet Nye Sonneup, og at herskabet har tiltænkt N.R. denne. Af Løvenskiolds dagjournal fremgår dog, at N.R. først overtaget den i 1795, idet han samtidig ophører at figurere på godsets lønningsliste over tjenerskabet. Beslutningen om at overdrage gården til N.R. som fæstegård træffes dog i 1794, hvilket fremgår af oversigter over udskiftninger. Så sent som i april 1795, er han stadig tjener og sendes til Minneslyst. Han skal hente et barometer, der skal ophænges i baronens værelse. På vejen skal han Lønder bestille to nye vogne, hvoraf han selv skal have en ene til Ny Sonnerup.

N.R. fortæller, at han af baronessen lånte 400 rigsdaler. Dette fremgår ikke af Løvenskiolds dagsjournal. Derimod tilvejebringer han nogen kapital ved at arbejde for godset. Således skal han rejse stengærde i skellet mellem Ny Sonnerup og Tuse mark. For dette modtager han 36 rigsdaler og har selv stillet heste og folk til rådighed. Den 10. juli

1795 modtog han endvidere 1 rigsdaler for at save træer til den nordre længe på sin gård. Ellers ser det ud til, at Løvenskiold bekostede opførelsen af gården, hvis ejendom det da også rettelig er.

Murermester Jens Nielsen modtager den 16. august og den 18. august betaling for udført arbejde og leverancer, bl.a. af en bryggerskedel, men N.R. må selv betale murermesteren for hele murerarbejdet.

Tømmermanden Morten Korn får 10 rigsdaler og snedker Anders Hansen 33 rigsdaler for vinduer til Ny Sonnerup.

Der har formentlig knyttet sig store forventninger til overtagelsen af denne nye gård. "Mit herskab troede mig skikket dertil, og jeg troede det selv", skriver N.R. Forgæves leder man efter årsager til, at denne herlighed kun varede 3 år. Selvfølgelig var hverdagen helt anderledes for familien. Som tjener havde han et let arbejde, siger han selv. Ofte var han på rejse med eller sit herskab. I vinterperioden på længere ophold i København. Han er den, der lægger ud for herskabet til drikkepenge, bompeng, billetter til teater osv. At opbygge et landbrug uden driftskapital og erfaring ha været en hel anden sag.

Noget tyder på, at ejendommen for en tid har slået familien ud. I det mindste skriver hans svoger jæger Michael Hermann under på afståelsen i 1798.

Løvenskiold tager sig dog fortsat af familien. Nu er Løvenskiold flyttet fra Vognserup til Løvenborg, men en tom lejlighed på Vognserup stilles til rådighed for familien Rolsted. Tiden fra foråret 1798 glider hen. For Mette med pasning af de små, fem var født, men kun tre var i live.

For N.R. var det med tømmerarbejde på gården og omkring denne.

Så kommer udnævnelsen til skovfoged i

november 1798, og familien flytter til Fledskov.

N.R. kommer" i sit rette element", skriver han, men for Mette, som altid have været omgivet af mange mennesker, må overgangen til den usle hytte i skoven have været overordentlig svær, og man forstår godt, at Mette knuste en tåre over dette

Min tipoldefar Eggert Christoffer Rolsted

Min tipoldefar Eggert Christoffer Rolsted var født på gården "Ny Sonnerup" i Kundby i 1798, samme år som forældrene sidst på året flytter ind i Fledskov som skovfogedfolk.

Eggert Rolsted var d. 3. marts 1826 blevet videt til Sidse Marie Jensdatter, datter af husmand Jens Larsen og Marie Hansdatter fra Nyrup. De må således have kendt hinanden fra barnsben af, da det var den by, der lå lige uden for skoven. Hun var da 28 år gammel. Her i højmandshuset i Fledskov fødes deres børn: Jens 1828, Frederikke 1831, Niels Christian 1833, og her lever de til Eggert Rolsted dør d. 10. jan. 1859, 60,5 år gammel. Han betegnes i de officielle papirer som husmand og snedker. I hans fars erindringsbog nævnes, at han siden ungdommen havde haft problemer med sin mave. Allerede 3 år efter dør min tipoldemor, Sidse Marie Jensdatter. Forinden, nemlig 4. sept. 1858, var datteren, Frederikke, blevet viet til Carl Christian Pedersen fra Østrup Skov i Undløse sogn.

Højmandshuset

Disse mine oldeforældre slog sig ned i Højmandshuset, måske har det knebet min tipoldefar med snedkeriet. Den håndtering lå jo ikke langt fra det han betegner som, nemlig hjul- og karetmager. Selv om han havde kone og børn, måtte han med i krigen 1864. Fra d. 5 jan. til d. 18. aug. gjorde han tjeneste ved 4. fæstningskompagni, 5. batteri nr. 127. Der foreligger intet i familien om hans direkte krigsdeltagelse, men han modtog efter krigen

en hædersmedalje, som vel alle veteraner fik.

Mens min oldefar, Carl Pedersen, var født i Butterup Sogn d. 23 marts 1834 og døbt i Butterup kirke d. 20. juli samme år. Hans forældre var skovfoged Peder Pedersen og hustru Christiane Caroline Baumann ved Løvenborg. Før skovfogedtiden havde han været kammertjener og hun stuepige på Løvenborg.

Min tipoldefar, Peder Pedersen var født i Regstrup, Nr. Jernløse sogn d. 18. jan. 1798 og døbt i sognets kirke en måned senere.

Min tipoldemor, Caroline Baumann, var født i Sct. Marie sogn i Helsingør d. 30. maj 1794. Hendes fader, min 2x-tipoldefar, var oberjæger ved kaptajn Schukows kompagni, og hendes mors navn var Cicilie Marie Petersen. De døde begge da Christiane Caroline endnu var barn. På dette tidspunkt opstod der en aftale mellem baron Michael Herman Løvenskiold og hans fætter på mødrenes side, Numsen, hvorefter forældreløse børn fra Helsingør kunne blive anbragt i pleje hos fæstere under Løvenborg gods. Godset betalte

da klæder og et mindre pengebeløb (samt skolegang) til fæsteren, der til gengæld kunne udnytte disse børns arbejdskraft. På dette grundlag kom en del drenge og piger til egnen. Blandt disse var Christiane og mindst én søster, Vilhelmine. Sidstnævnte blev som voksen gift med en bror til Peder Pedersen. Han var væver og bosatte sig i Nybrohuset. I året 1835 flytter Peder Pedersen med familie til skovfogedstedet i Østrup, Undløse sogn. Christiane døde under et ophold hos svogeren i Nybrohuset d. 23. juni 1870. Søsteren var død allerede i 1847. Min tip - oldefar, Peder Pedersen, døde i 1874. Hans far, altså min 2x-tipoldefar, bar samme navn. I 1801 er han forrider ved Løvenborg, boende i Regstruphusene, senere bliver han skovfoged og flytter til Rolighedshuset, hvor han dør d. 21 oktober 1823.

Højmandshuset i dag